

กระบวนวิชามนุษย์กับโลกสมัยใหม่
สาระสำคัญในการบรรยาย
สื่อการสอนเสริม: องค์การเศรษฐกิจเหนือรัฐชาติ

ธนาคารโลก (THE WORLD BANK GROUP)

ธนาคารโลก เป็นองค์กรที่ประกอบด้วย 5 หน่วยงาน ที่มีหน้าที่และบทบาทแตกต่างกัน

1. IBRD (THE INTERNATIONAL BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT)

ธนาคารนานาชาติเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา มีหน้าที่ให้เงินกู้แก่ประเทศที่กำลังพัฒนาในระดับกลาง

2. IDA (THE INTERNATIONAL DEVELOPMENT ASSOCIATION) สมาคมนานาชาติเพื่อการพัฒนา มีหน้าที่ให้เงินกู้แก่ประเทศยากจนโดยไม่คิดดอกเบี้ย (คือประเทศที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่ำกว่า \$ US 925 ต่อปี)

3. IFC (THE INTERNATIONAL FINANCE CORPORATION) บริษัทเงินทุนนานาชาติ มีหน้าที่สนับสนุนภาคเอกชนในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยการลงทุนในธุรกิจการค้า

4. MIGA (THE MULTILATERAL INVESTMENT GUARANTEE AGENCY) สำนักงานประกันการลงทุนพหุภาคี ทำหน้าที่ส่งเสริมการลงทุนในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยให้ความคุ้มครองความเสี่ยงแก่นักลงทุนต่างชาติ

5. ICSID (THE INTERNATIONAL CENTRE FOR SETTLEMENT OF INVESTMENT DISPUTES) ศูนย์นานาชาติเพื่อยุติข้อพิพาทจากการลงทุน ทำหน้าที่ส่งเสริมการลงทุนทั่วไป โดยเข้าไปช่วยเหลือยุติข้อพิพาทในเรื่องการลงทุนระหว่างผู้ลงทุนจากต่างชาติกับประเทศที่รับการลงทุน

โดยทั่วไปกลุ่มธนาคารโลกถือว่ามีเจตนาดีในการที่จะช่วยเหลือลดความยากจนและส่งเสริมมาตรฐานในการดำรงชีวิตให้ดีขึ้น โดยการสนับสนุนการศึกษา การสาธารณสุข และโภชนาการแก่ผู้ยากจนในชนบท ในด้านนี้กลุ่มธนาคารโลกได้ให้เงินกู้มูลค่ากว่า 40 พันล้านเหรียญสหรัฐแก่โครงการกว่า 500 โครงการใน 100 ประเทศ ธนาคารมีรายได้จากค่าสมาชิกจาก 180 ประเทศ และจากการขายพันธบัตรนานาชาติ

อย่างไรก็ตามกลุ่มธนาคารโลกยังถูกวิจารณ์อย่างหนักว่า แท้จริงแล้วสนับสนุนทุนนิยมโลกมาตรฐานบางอย่าง เช่น การสร้างเขื่อนกั้นน้ำ และเขื่อนพลังงานไฟฟ้า ได้ทำลายระบบนิเวศน์ทั่วโลก ธนาคารโลกเองก็ยอมรับในความผิดพลาดที่แล้วมา และยอมรับว่าคน 3,000 ล้านคน มีรายได้ต่ำกว่า \$ US 2 ต่อวัน มีผู้เสียชีวิตจากโรคภัยไข้เจ็บที่ไม่ร้ายแรงและเยียวยาได้ประมาณวันละ 40,000 คน คน 130 ล้านคนไร้การศึกษา และอีก 1.3 พันล้านคน ไม่มีน้ำสะอาดดื่ม

IMF (INTERNATIONAL MONETARY FUND : กองทุนการเงินนานาชาติ)

ถือกำเนิดในปี ค.ศ.1945 เพื่อสนับสนุนระบบเงินตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ผูกติดกับราคาทองคำ ซึ่งถือว่าจำเป็นเพื่อเสถียรภาพทางการค้าระหว่างประเทศ โดยจะเป็นกองทุนที่ให้กู้เงินระยะสั้นเพื่อใช้ในการพยุงเงินตราสกุลต่าง ๆ ที่มีปัญหา แต่เนื่องจากเกิดความแตกต่างของค่าของเงินตราสกุลต่าง ๆ ที่ไม่เท่ากัน ด้วยสาเหตุมาจากเงินเฟ้อและความสามารถในการจัดการด้านการเงินและเศรษฐกิจที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ มาตรฐานทองคำจึงถูกยกเลิก โดยทั่วไป

ในปี ค.ศ.1971 IMF มิได้ถูกยกเลิก แต่ยังคงทำหน้าที่เป็นกองทุนเงินกู้ให้ประเทศที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและการเงิน โดยเฉพาะในลาตินอเมริกาที่อาจจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาผู้เป็นสมาชิกรายใหญ่ล่าสุด IMF ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเม็กซิโกในวงเงิน \$ 30 พันล้านในปี ค.ศ.1995 และเริ่มเข้าไปพยุงเศรษฐกิจของประเทศในยุโรปตะวันออกที่ละทิ้งระบอบคอมมิวนิสต์ การช่วยเหลือประเทศเกาหลี ไทย และอินโดนีเซีย ในปี 1997 ในวงเงิน \$ 118 พันล้าน นับเป็นการให้เงินกู้ครั้งใหญ่ที่สุด และยังมีประเทศอื่น ๆ ตามมา เช่น รัสเซียและบราซิล เป็นต้น

บทบาทและวิธีการทำงานของ IMF เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะจากนักเศรษฐศาสตร์และนักการเมืองในโลกตะวันตก ที่มีความเห็นว่าวิกฤติการณ์ทางการเงิน เช่น ในเอเชียเกิดจากคอร์ปชั่นและการบริหารงานที่ผิดพลาดโดยธนาคารและนักการเมือง ซึ่งควรจะชดใช้ค่าเสียหาย การมีกองทุนคอยสนับสนุนอยู่จะทำให้เศรษฐกิจแบบตลาดเสรีไม่เติบโตอย่างแข็งแกร่ง ในขณะที่นักการเมืองและนักวิชาการในเอเชียหลายท่านมองว่า IMF เป็นเครื่องมือของสหรัฐอเมริกา ทุนข้ามชาติที่มุ่งยึดครองระบบเศรษฐกิจและทรัพยากรของประเทศที่กำลังจะมีพลังทางเศรษฐกิจและอาจเป็นคู่แข่งในอนาคตได้
